

Międzynarodowa Konferencja Naukowa
Żywioty w języku, literaturze i sztuce włoskiej i polskiej
Convegno Internazionale
I quattro elementi nella lingua, nella letteratura e nell'arte italiana e polacca

Uniwersytet Śląski – Società Dante Alighieri Katowice
Sosnowiec, 6-8.11.2014

miejsce obrad / luogo del Convegno: Wydział Filologiczny Uniwersytetu Śląskiego, ul. Generała Stefana Grot-Roweckiego 5,
Sala Rady Wydziału

6.11.2014 – JĘZYK / LINGUA

8:30-9:00 rejestracja uczestników / registrazione dei partecipanti

9:00 uroczyste otwarcie / cerimonia di apertura

9:45 – 11:00 *metafora i dialekt*

- Maria Malinowska, UJ
Il concetto di *acqua* e le sue rappresentazioni linguistiche – uno studio cognitivo.
Pojęcie *wody* i jego reprezentacje językowe – studium kognitywne.
- Anna Chudzik, Izabela Kraśnicka-Wilk, UJ
Żywioty w sporze – spór w żywiolu. Ogień jako podstawa doświadczeniowa konceptualizacji sporu i towarzyszących mu emocji (na wybranych przykładach).
I quattro elementi in alterco – l'alterco nei quattro elementi. Il fuoco come esperienza di base nella concettualizzazione dell'alterco e delle emozioni che lo accompagnano (su esempi scelti).
- Kamila Miłkowska-Samul, SWPS
Le rappresentazioni delle catastrofi naturali nella stampa italiana contemporanea.
Obrazy katastrof naturalnych we współczesnej włoskiej prasie.
- Damian Pisarski, UŚ
L'acqua nel dialetto veneto.
Woda w dialekcie wenetyjskim.

diskusja / discussione

caffè

11:30 – 12:30 *przekład i leksyka / traduzione e lessico*

- Claudio Salmeri, UŚ
Conceptualization of the concept of punishment in phraseologisms with components denoting living beings in two Polish translations of *Piekła* by Dante.
La concettualizzazione delle pene nei fraseologismi contenenti i quattro elementi in due traduzioni polacche dell'*Inferno* Dantesco.
- Ewa Kaptur, UAM
Obraz wiatru w twórczości Michała Choromańskiego.
L'immagine del vento nelle opere di Michał Choromański.
- Karolina Wolff, UW
Scherzare col fuoco ovvero scherzare con i 4 elementi – tra ludolinguistica e una lezione di lessico.
Igrać z ogniem czyli igrać z czterema żywiołami – między zabawą słowami a lekcją leksyki.

dyskusja / discussione

przerwa obiadowa / pausa pranzo

14:30-16:00 *woda / acqua*

- Diana Sopon, Università Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca
Sensi e significati dell'acqua nei proverbi e nei modi di dire italiani.
Sensy i znaczenia wody we włoskich przysłowiaach i wyrażeniach idiomatycznych
- Monika Sułkowska, UŚ
Żywioł wody we włoskich i polskich związkach frazeologicznych – studium porównawcze.
L'elemento dell'acqua nei fraseologismi italiani e polacchi – studio comparativo.
- Soledad Llano Berini, UŁ
Valori semantici e culturali nella fraseologia italiana: l'esempio dell'acqua.
Wartości semantyczne i kulturowe we włoskiej frazeologii: przykład wody.
- Jolanta Sławek, UAM
Żywioł wody jako przestrzeń uobecniająca sacrum w poezji Zbigniewa Jankowskiego.
L'acqua come spazio incarnante il sacrum nella poesia di Zbigniew Jankowski.
- Anna Pięcińska, UW
Językowy obraz wody w polskich szantach.
L'immagine linguistica dell'acqua nei canti marinareschi polacchi.

dyskusja / discussione

caffè

16:30-17:45 *wokół leksyki i historii / intorno al lessico e alla storia*

- Roman Sosnowski, UJ
Quattro elementi nella narrativa di Fruttero e Lucentini. Analisi linguistica.
Cztery żywioły w prozie Fruttera i Lucentiniego. Analiza językowa.
- Beata Szpingier, UAM
Cosa rimane della teoria umorale – sulle tracce linguistiche dell'egemonia ippocratica nell'italiano medico.
Co pozostało z teorii humoralnej – o śladach hipokratejskiej hegemonii we włoskim języku medycznym.
- Jarosław Pacuła, ATH w BB
Signa ignis w XVIII- i XIX-wiecznym polskim nazewnictwie przyrodniczym.
Signa ignis nella terminologia naturalistica polacca del XVIII e XIX secolo.
- Artur Gałkowski, UŁ
Un punto di vista onomastico sui quattro elementi: terra, acqua, aria, fuoco.
Cztery żywioły w perspektywie onomastycznej: ziemia, woda, powietrze, ogień.

dyskusja / discussione

caffè

18:00 *konferencja plenarna / conferenza plenaria*

Elżbieta Jamrozik, UW

I quattro elementi nel *Dizionario degli Accademici della Crusca* (1. edizione) e nella lessicografia contemporanea.

Cztery żywioły w *Dizionario degli Accademici della Crusca* (1. wydanie) i we współczesnej leksykografii.

19:30 *bankiet w „Oku Miasta” w Katowicach / banchetto presso il ristorante “Oku Miasta” a Katowice*

.....

7.11.2014 – LITERATURA / LETTERATURA

9:00-10:45 *ucieleśnienie żywiołów / incarnazione dei quattro elementi*

- Katarzyna Biernacka-Licznar, UW
Przekłady włoskiej literatury dziecięcej w Polsce.
Traduzioni della letteratura italiana per bambini in Polonia.
- Karol Karp, UMK
I quattro elementi in Carmine Abate.
Cztery żywioły u Carminego Abate.
- Paulina Kwaśniewska-Urban, UJ
I quattro elementi ne “I giganti della montagna” di Luigi Pirandello.
Cztery żywioły w „Gigantach z gór” L. Pirandella.
- Anna Porczyk, UW
Erri De Luca. Pagine impastate di pietra, acqua e vento.
Erri De Luca. Strony ulepione ze skały, wody i wiatru.
- Luca Palmarini, UJ
I quattro elementi nei romanzi d’avventura dello scrittore Guido Milanese.
Cztery żywioły w powieściach przygodowych pisarza Guida Milanese.
- Katarzyna Bondos, UMCS
Zachwyty i przerażenia wywołane przez żywioły w wybranych „Obrazach z życia i natury” Wincentego Pola.
Ammirazione e terrore evocati dai quattro elementi in alcune “Immagini della vita e natura” di Wincenty Pol.

diskusja / discussione

caffè

11:15-12:45 *woda / acqua*

- Tomasz Kaczmarek, UŁ
L’acqua nella letteratura italiana e la crisi dell’io.
Woda w literaturze włoskiej a kryzys tożsamości.
- Aneta Chmiel, UŚ
Un viaggio all’inseguimento dei quattro elementi in “Napoli sul mare luccica” di Antonella Cilento.
Podróż w poszukiwaniu żywiołów w „Napoli sul mare luccica” Antonelli Cilento.
- Małgorzata Puto, UŚ
Diluvio universale in Ammaniti e Culicchia – due immagini dell’elemento acqua a confronto.
Potop u Ammanitiego i Culicchiego – zestawienie dwóch obrazów żywiołu wody.

- Ks. Stefan Radziszewski, WSD Kielce
Edward Stachura i Salvatore Quasimodo: poeci w kąpielu.
Edward Stachura i Salvatore Quasimodo: i poeti immersi nell'acqua.
- Joanna Bieńkowska, UWM
Motywy akwaticzne w twórczości Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej.
Motivi aquatici nelle opere di Maria Pawlikowska-Jasnorzewska.

dyskusja / discussione

przerwa obiadowa / pausa pranzo

14:30-16:00 *ogień / fuoco*

- Fabio Boni, UP Kraków
Fuoco e acqua nella *Lucerna* di Francesco Pona.
Ogień i woda w zbiorze nowel *La Lucerna* [Kaganek] Francesca Pony.
- Ewa Tichoniuk-Wawrowicz, UZ
Anche la pietra è stata arsa dal fuoco. Il fuoco e la morte in "Niente e così sia" di Oriana Fallaci.
Nawet kamień został strawiony przez ogień. Ogień i śmierć w „Niente e così sia” [Nic i niech tak będzie] Oriany Fallaci.
- Joanna Janusz, UŚ
Bagliori folgoranti, spaventose faville e fuochi fatui. Il fuoco nella narrativa di Carlo Emilio Gadda.
Oślepiające błyski, przerażające iskry i błędne ogniki. Ogień w prozie Carla Emilia Gaddy.
- Katarzyna Gadomska, UŚ
Żywiół ognia w fantastyce Stefana Grabińskiego.
L'elemento del fuoco nel fantastico di Stefan Grabiński.
- Katarzyna Bereta, UŚ
Kopalnia jako «piąty żywioł» na podstawie wybranych tekstów literackich.
La miniera come il «quinto elemento» in base a testi letterari scelti.

dyskusja / discussione

caffè

16:30-17:30 *filozofia, mistyka i inspiracja / filosofia, mistica e ispirazione*

- Michele Feliziani, UL
L'eco di Eraclito nella cultura filosofica italiana.
Echo Heraklita we włoskiej kulturze filozoficznej.
- Zofia Ożóg-Winiarska, UJK
Mistyczne żywioły i kosmogoniczny pejzaż w «Silviludiach» Mario Bettiniego w adaptacji poetyckiej Macieja Kazimierza Sarbiewskiego.
Elementi mistici e paesaggio cosmogonico nelle «Silviludie» di Mario Bettini nell'adattamento poetico di Maciej Kazimierz Sarbiewski.
- Anna Pifko, UJ, SDA Katowice
W pierwotnym żywiołach żywiole. Rajskie obrazy dwóch Wieszców w świetle piątego elementu.
E vidi lume in forma di rivera: l'esperienza paradisiaca dei due Vati alla luce della "quinta essentia".

- Małgorzata Trzeciak, UW
La fortuna polacca del verso leopardiano *E il naufragar m'è dolce in questo mare*.
Polski sukces wersu Leopardiego *I błogo mi na tym zatracić się morzu*. (tl. G. Franczak)

diskusja / discussione

caffè

18:00 konferencja plenarna / conferenza plenaria

Marino Alberto Balducci, CRA-INITS
Virgilio mago e il quinto elemento nella *Divina Commedia*.
Wergiliusz mag i piąty żywioł w *Boskiej Komedii*.

8.11.2014 – SZTUKA / ARTE

10:00 konferencja plenarna / conferenza plenaria

Ewa Kosowska, UŚ
Żywioł włoski w kulturze polskiej .
L'elemento italiano nella cultura polacca.

caffè

11:15-12:45

- Francesca Ceci, Musei Capitolini Roma Capitale
I quattro elementi nella monetazione romana tra propaganda e religiosità.
Cztery żywioły na monetach rzymskich – między propagandą a religijnością.
- Aleksandra Krauze-Kołodziej, KUL
Al soffio della tua ira si accumularono le acque, si alzarono le onde come un argine, si rapresero gli abissi nel fondo del mare (Es 15,8). I quattro elementi nell'iconografia medievale del Guidizio Universale? Nuova proposta iconografica.
Pod tchnieniem Twoich nozdrzy spiętrzyły się wody, żywioły płynne stanęły jak wały, w pośrodku morza zakrzepły przepaści (Wj 15,8). Cztery żywioły w średniowiecznej ikonografii Sądu Ostatecznego? Nowa propozycja ikonograficzna.
- Maria Popczyk, UŚ
Artefaktualne wymiary żywiołów.
Dimensioni artefattuali dei quattro elementi.
- Paulina Malicka, UAM
Il mare di Piero Guccione nello sguardo di Giorgio Agamben.
Morze Piera Guccione w spojrzeniu Giorgia Agambena.
- Tadeusz Miczka, UŚ
Indywidualny i uniwersalny wymiar pustyni bez słońca w twórczości Michelangela Antonioniego.
La dimensione individuale e universale del deserto senza sole nelle opere di Michelangelo Antonioni.

diskusja / discussione

12:45 zamknięcie Konferencji / chiusura del Convegno